

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac. Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petit**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Conflictul legilor în timp în Ante-Proiectul Codului civil*, pe Prof. P. Vasilescu;
- *Înstrăinarea Codurilor. Din Proiectul de Procedură civilă*, de Judex;
- *Din năzdrăvăniile Unificării* (urmare) de Vede tot;

JURISPRUDENTE:

- Curtea de Casație s. II: *C. Oprîțeanu cu Jeana S. Constantin* (Dacă în sfera noțiunii „măsură de executare silită” din art. 29 din legea p. reglementarea datoriilor agricole și urbane din Aprilie 1933, intră și recursul contra ordonanțelor de adjudecare? Competința instanțelor de fond a arăta dacă creanțele sunt exceptate dela beneficiul legii);
- Curtea de apel București s. III și Trib. Comercial Ilfov s. I: *Regia Autonomă C. F. R. cu Oficiul Român de transporturi internaționale S. A. și Danzas & Co. din Zürich*. Despre contactul de transport de mărfuri pe C. F. R. Convențiuni internaționale. Clasele tarifare. Aplicarea lor, cu *Notă* de avocatul E. Cristoforeanu.

Conflictul legilor în timp în Ante-Proiectul Codului Civil

Ante-proiectul codului civil fixează situația viitorului nostru cod civil față de codurile civile și de alte legiuri astăzi în vigoare în țara noastră. Această succesiune de legiuri produce cu necesitate un conflict de legi în timp. Conflictul acesta pune în discuție: retroactivitatea, neretroactivitatea, aplicația imediată a legii noi, supraviețuirea legii vechi.

Lămurirea subiectului cere să precizăm deosebitele aspecte ale acestui conflict:

Când legea nouă suprimă sau modifică un drept, sau efectele realizate de el, cari rezultă dintr'un raport juridic anterior promulgării sale, *are efect retroactiv*, intrând în domeniul trecutului. *Caracterul retroactivității* se întemeiază pe ficțiunea de preexistență a legii noi.

Când legea nouă guvernează efectele viitoare produse de actele sau situațiile juridice anterioare promulgării ei, *are aplicație imediată*. Guvernând aceste efecte ea privește prezentul și viitorul, neavând efect retroactiv, deoarece aceste efecte deși derivă din acte și situații anterioare, sunt născute după promulgarea ei. Prezentul și viitorul intră în domeniul legii noi, ea fiind socotită ca un progres juridic față de legea veche.

Când legea nouă îngăduie ca legea veche să guverneze efectele viitoare produse de situații juridice anterioare promulgării ei, înseamnă că *legea veche supraviețuiește*. Această îngăduință este admisă, când aplicarea imediată a legii noi ar atinge grav echitatea și interesele de ordin economic, cum sunt de pildă situațiile din regimul contractual.

Un drept determinat, o situație juridică definitiv stabilită este guvernată de legea din momentul stabilirii sale. Când efectele unei situații juridice s'au îndeplinit sub imperiul aceleiași legi, care a guvernat și situația din care aceste efecte derivă, chestia este simplă: Această lege guvernează atât această situație, cât și efectele sale; chestia se complică însă atunci, când situația juridică s'a stabilit sub o lege, iar efectele sale se îndeplinesc sub o altă lege, în acest caz apare *conflictul legilor în timp*. Suveranitatea legii, progresul juridic

cer ca legea nouă să guverneze efectele viitoare, fiind socotită mai bună decât legea veche; interesul social cere însă și el stabilitatea dreptului în vederea siguranței, a echilibrului social, impunând astfel ca legea veche să guverneze aceste efecte viitoare.

Acest conflict este inevitabil: Viața își urmează cursul independent de voința omenească, atunci când această voință contrazice nevoile vieții. Viața nouă cere o legiuire nouă, dar și trecutul rămâne concretizat în acte, cari trebuie respectate. Ceeace trebuie știut este, când trebuie aplicată imediat legea nouă și când trebuie să supraviețuiască legea veche? Această chestie nu este deplin soluționată, dar știința are câteva puncte câștigate în această privință, anume că:

Retroactivitatea fiind o excepție, având urmări grave, trebuie prevăzută formal în lege, fără a fi nevoie să fie exprimată într-o formă sacramentală, interpretarea ei trebuie făcută restrictiv. *Retroactivitatea făcută*, pe temeiul interpretării termenilor legii, lucrărilor preparatorii, scopului și împrejurărilor legii, este inadmisibilă, după cum tot inadmisibilă este și retroactivitatea înăscută, sau alăturată unor legi din pricina naturii lor, afară de cazurile salutare din dreptul privat sau public, în cari conștiința morală, spiritul public cer retroactivitatea.

Neretroactivitatea formează regula, în sensul că oridecâte ori retroactivitatea este îndoelnică, nu rezultă clar din lege, judecătorul trebuie să aplice principiul neretroactivității, această regulă fiind pentru el un comandament. Fiindcă din punct de vedere logic retroactivitatea tinde să distrugă trecutul, care nu poate fi atins prin voința omenească. Legea dă un ordin ce trebuie executat în viitor, a aplica cuiva o sancțiune prin legea nouă, fiindcă s'a conformat în actele sale din trecut, legii vechi, este în același timp și nedrept. Iar din punct de vedere practic retroactivitatea lovește în autoritatea legii, aduce nesiguranță în învoeli, împiedică îmbunătățirea raporturilor juridice. Neretroactivitatea trebuie să aibă o aplicație cât mai întinsă înlăturându-se cât este cu putință deosebirea între situațiile juridice stabilite, ce derivă din lege, de acelea ce derivă din contract.

Aplicația imediată a legii noi poate rezulta și din voința legiuitorului, când legea nu spune nimic. Legea nu garantează la infinit efectul unui drept derivat din lege, schimbarea legii se repercutează asupra exercitiului dreptului. Este uneori o interdependență între situațiile juridice. A le governa pe toate legea veche înseamnă ca ea să rămână în

vigoare pentru totdeauna, ceea ce ar fi contrariu progresului juridic.

De aceea legea nouă s'aplică imediat efectelor prezente și viitoare în situațiile juridice stabilite, ce și produc efectele succesiv, în serie, când interesele generale reclamă această aplicație.

Dacă legea nouă are aplicație imediată asupra efectelor produse de situațiile juridice în curs, derivate din lege, ea n'are aplicație asupra efectelor produse de contractele în curs, aceste efecte sunt guvernate de legea veche prin supraviețuirea ei. În situațiile juridice derivate din lege domină unitatea juridică, în cele derivate din contracte derivă diversitatea juridică. Părțile prin declarația de voință își aleg în convenția ce încheie, dispozițiile din lege, potrivit intereselor din acel moment, având credința că legea, pe care au avut-o în vedere, le garantează această convenție. Dacă legea nouă s'ar amesteca în guvernarea contractelor în curs, această credință ar fi înșelată. Stabilitatea dreptului în contractele în curs o garantează supraviețuirea legii vechi, nu principiul neretroactivității.

Legea interpretativă lămurind puncte obscure din legea interpretată are efect retroactiv. Pentru a avea caracter interpretativ, legea trebuie să poarte titlul de lege interpretativă, fără acest titlu ea este lege nouă, fără efect retroactiv. Legea interpretativă are efect retroactiv guvernând toate situațiile juridice stabilite între legea interpretată și cea interpretativă, fără a fi nevoie ca legiuitorul să declare legea cu efect retroactiv, acest efect derivând din natura legii. Legea interpretativă nu trebuie să conțină vre-o idee nouă față de conținutul legii interpretate, totuși în caz contrariu majoritatea doctrinei în acord cu jurisprudența susține că și în acest caz legea pretinsă interpretativă are efect retroactiv, deoarece legiuitorul dând legii noi titlul de lege interpretativă, a voit prin aceasta să-i dea efect retroactiv. Incurajat de acest curent format în doctrină și jurisprudență, legiuitorul abuzează de multe ori, dând titlul de lege interpretativă legilor noi, cari n'au nimic interpretativ, pentru a le masca retroactivitatea, știind că legea nouă declarată cu efect retroactiv este antipatică publicului. Având în vedere acest abuz s'a preconizat în doctrină un sistem—izolat de altfel—în sensul ca aceste legi să fie socotite ca legi noi, fără caracter interpretativ, neavând în aplicația lor efect retroactiv. Acest sistem are multă temeinicie: Aplicat riguros ar stârpi acest abuz legislativ obișnuind pe legiuitor să aibă curajul de a declara lămurit

efectul retroactiv al legii noi, fără a le masca acest efect, intitulând legea nouă, lege interpretativă, deși ea n'are nimic interpretativ, numai în vederea retroactivității deghizate.

Dreptul tranzitoriu constă uneori într'un mic cod, cum a fost dreptul tranzitoriu cuprins în Landrechtul Prusiei dela sfârșitul secolului XVIII-lea; alteori dispozițiile tranzitorii sunt trecute în legea nouă, cum este codul nostru de procedură civilă, sau legea de accelerare a judecăților. Dreptul tranzitoriu se manifestă și sub formă de lege introductivă, cum este legea introductivă a codului civil german, sau a codului de procedură civilă din Bucovina. În dreptul tranzitoriu trebuie menționate și legile de tranziție, care prepară aplicarea legii noi dând un termen pentru ca persoanele interesate să se pună în acord cu dispozițiile legii noi, cum este art. 1815 din codul nostru civil, care dispune că femeile căsătorite, până la promulgarea acestui cod, vor fi datoare în curs de un an a cere inscripție ipotecară asupra imobilelor bărbatului pentru asigurarea dotei lor.

În lipsa dreptului tranzitoriu poate interveni *politica legislativă*, care caracterizează anumite epoci, sau popoare. Politica legislativă dispune de metoda conservatoare, care aplică sistemul supraviețuirii legii vechi, metodă practică în țările anglo-saxone; de metoda revoluționară, care întrebuintează sistemul aplicației imediate a legii noi, metodă caracteristică epocilor de prefaceri sociale radicale, cum a fost revoluția franceză; de metoda evolutivă, caracteristică epocilor de dezvoltare socială normală, care constă în păstrarea instituțiilor vechi, în cadrul cărora se introduc dispoziții noi modernizând și perfecționând în chipul acesta așezămintele intrate în moravurile poporului, producând un drept potrivit nevoilor unei țări, cum s'a dezvoltat de pildă în Franța dreptul civil, după apariția codului Napoleon, sau cum este la noi legea din 11 Decembrie 1923 privitoare la constatarea morții prezumate a celor dispăruți în război și reglementarea situației juridice a patrimoniului lor, păstrându-se în același timp și instituția absenței, sau legea din 11 Martie 1906, care modifică articolele din codul nostru civil, privitoare la căsătorie, divorț, paternitate, filiație, legitime, adopție, menținând părțile bune și înlocuind pe cele nefolositoare cu dispoziții noi și utile.

Ce s'a realizat în legislațiile străine din aceste puncte câștigate în știință?

Codul federal al obligațiilor, care a intrat în

vigoare în *Elveția* la 1 Ianuarie 1883, conține dispozițiile sale tranzitorii în art. 882—904. Interesant în această chestie este art. 882, care este redactat astfel: Efectele juridice ale faptelor îndeplinite înainte de intrarea în vigoare a codului rămân reglementate chiar după această dată de dispozițiile dreptului federal, sau cantonal, în timpul cărora aceste fapte s'au îndeplinit. Ca urmare a puterii obligatorii și a efectului lor, actele săvârșite înainte de 1 Ianuarie 1883 rămân supuse chiar în urma acestei date legii în vigoare din momentul îndeplinirii lor. Din contra, faptele îndeplinite după 1 Ianuarie 1883 și anume: transmiterea sau stângerea obligațiilor produsă anterior acestei date rămân reglementate de acest cod. Legiuitorul elvețian a consfințit prin acest articol sistemul supraviețuirii legii vechi, dispunând ca efectele viitoare ale contractelor în curs la intrarea în vigoare a acestui cod să fie guvernate de legea veche. A scos însă de sub imperiul legii vechi și a supus codului nou transmiterile și stingerile operate după 1 Ianuarie 1883, ce derivă din obligațiile anterioare acestei date.

Codul civil federal elvețian, care a intrat în vigoare la 1 Ianuarie 1912, cuprinde în titlul final aplicațiunile acestui cod în 61 de articole. Articolul 1 din acest titlu final are următoarea redacție: „Efectele juridice ale faptelor îndeplinite înaintea intrării în vigoare a codului civil vor fi reglementate de codul federal sau cantonal sub imperiul cărora au fost îndeplinite. Prin urmare, forța obligatorie și efectele actelor săvârșite înainte de 1 Ianuarie 1912 rămân supuse chiar după această dată legii în vigoare, sub care aceste fapte s'au îndeplinit. Din contra, faptele săvârșite după 1 Ianuarie 1912 sunt guvernate de acest cod cu rezerva excepțiilor prevăzută de lege”. Acest articol consacră supraviețuirea legii vechi, iar celelalte 3 articole cari urmează stabilesc aplicația imediată a legii noi. Titlul final fixează apoi situația legii anterioare față de acest cod în următoarele chestiuni: ordinea publică și bunele moravuri, drepturile rezultate din lege sau voința părților, absența, societățile, fundațiile, căsătoria, contractul matrimonial, drepturile copiilor și ale părinților, filiația, tutela, succesiunea, testamentul, drepturile reale, ipoteca, gajul, registrele funciare, prescripția, măsurile de excepție, reguli complementare ale cantoanelor privitoare la starea civilă, tutelă, registre funciare, iar în lipsa acestor dispoziții suplimentare rămâne aplicabil codul civil.

Codul civil german pus în aplicație la 1 Ianuarie 1900 conține în legea sa de introducere

dispozițiunile tranzitorii în art. 153—218. Trecerea dela legislația veche la regimul codului civil legiuitorul german a făcut-o treptat, pentru a nu înlătura brusc deosebitele legiuri locale din statele germane, din această pricină aplicația acestui cod a fost însoțită de regulamente și legi de introducere. Nu s'a introdus în cod nici un principiu general deneretroactivitate, fiindcă acest principiu este nesigur, urmând însă ca ori de câte ori legiuitorul îl va găsi necesar, să-l introducă în legile speciale, sau interpretul să-l scoată din intenția legiuitorului. Grijă legiuitorului a fost să se ocupe de prezent și viitor neatingând trecutul, pentru a nu atinge siguranța drepturilor. Legiuitorul n'atinge trecutul prin retroactivitate decât rar și când motivele politice sau economice reclamă. Dispozițiunile tranzitorii privesc: majoratul, emanciparea, interdicția, domiciliul, declarația, absența, succesiunea, persoanele juridice, creditul țărănesc, prescripția, obligațiile, situația imobilelor, servitutea, regimul matrimonial, situația copilului, tutela, curatela. Legea de introducere conține și dispoziții generale în art. 1—31, cu privire la legile ce vor mai intra în vigoare în legătură cu acest cod, la legile ce mai rămân în vigoare în deosebitele state pe lângă codul civil, la cele abrogate, la situația proceselor pornite pe temeiul codului civil, la capacitatea de a contracta, la situația streinului în Germania. Legea de introducere conține în art. 32—54 raportul dintre codul civil și legile imperiului, precum și modificările aduse, iar în art. 55—152 raportul între codul civil și legile statelor confederate.

Codul civil general austriac intrat în vigoare în teritoriile de limbă germanică din Austria la 1 Ianuarie 1812 prin patentă imperială No. 496 din 1 Iunie 1811, în Ungaria și Banatul Timișoarei la 1 Mai 1853 prin patentă imperială No. 246 din 29 Noembrie 1852, în Transilvania la 1 Sept. 1853 prin patentă imperială No. 99 din 29 Mai 1853. Codul civil Austriac fixează în art. 3 intrarea în vigoare a legii dela promulgarea ei, afară numai dacă legea nu stabilește o dată mai îndepărtată. Art. 4 fixează sfera de aplicație a legii. Art. 5 fixează principiuul nereetroactivității legii, în sensul că legile n'au efect retroactiv, deci ele n'au nici-o înrăurire asupra actelor precedente și asupra drepturilor anterior dobândite. Art. 6 reglementează interpretarea legii. Urmează apoi dispoziții privitoare la durata legii, la obiceiuri, statutele provinciale, hotărârile judecătorești, privilegii.

In digestele dreptului civil englez de Eduard

Jenks și alții, traducere de Th. Baumann, Librairie Gén. de Droit et de Juris., Paris, nu este fixat un principiu general privitor la nereetroactivitate, principiuul se găsește aplicat în deosebite spețe.

Codul civil rus din 1900, modificat în 1906, 1908, 1909, 1910 n'are o dispoziție principială relativ la nereetroactivitate; în aplicația sa stabilește numai ținuturile, unde el se extinde și unde rămâne în vigoare legiuirea locală.

Codul civil francez prevede principiuul nereetroactivității în art. 2, lăsând judecătorului latitudinea să-l aplice potrivit speții, când legea nouă nu conține o dispoziție tranzitorie.

Codul civil belgian este la fel ca și cel francez, în această privință.

Codul civil italian prevede principiuul nereetroactivității în art. 2, iar în dispozițiile tranzitorii, cari conțin 48 de articole, fixează situația codului față de chestia naționalității, pierderea drepturilor civile, pedepsele penale, interdicția, absența, nulitatea căsătoriei, separația soților, situația copiilor născuți înaintea codului civil, adopția, majoratul, minoritatea, uzufructul, tutela, curatela, lichidarea, servitutea, succesiunea, testamentul, fideicomisul, donațiunea, grevarea imobilelor, embaticul, data certă a actelor, transcripția, revocarea, rescisiunea, rezoluția, privilegiul, ipoteca, purga, prescripția, arestul în materie civilă.

Codul spaniol din 24 Iulie 1889 prevede în art. 3 din titlul preliminar principiuul nereetroactivității, afară de dispoziție contrară. În dispozițiile tranzitorii ale acestui cod se prevede neatingerea dreptului câștigat; efectul imediat al acestui cod față de drepturile declarate pentru prima dată de acest cod, chiar dacă aceste drepturi derivă din fapte anterioare codului, cu condiția de a nu atinge drepturi câștigate; supraviețuirea legii vechi în materie contractuală și de formă a actelor; neaplicarea sancțiunilor prevăzute de acest cod, dacă ele nu figurau în legislația anterioară, iar dacă ele figurau, se aplică sancțiunea cea mai blândă; acțiunile și drepturile născute dar neexercitate la intrarea în vigoare a acestui cod rămân în întinderea și limita recunoscută de legea anterioară, exercițiul întinderea și procedura de urmat se vor conforma însă acestui cod, afară numai dacă exercițiul dreptului sau al acțiunii nu era supus unei proceduri speciale începută sub legea anterioară, caz în cari părțile interesate vor opta pentru o procedură sau alta. Aceste dispoziții tranzitorii prevăd instituția emancipării, tutelei, curatelei, puterii paterne,

adopțiunii, succesiunii. față de noul regim al al codului.

Codul portugez din 1 Iulie 1867 în legea sa de promulgare prevede în art. 8 principiul neretroactivității, afară de cazul când această lege interpretează o lege anterioară, caz în care legea interpretativă are efect retroactiv, fără însă a atinge drepturi câștigate.

Codul nostru civil prevede în art. 1 din titlul său preliminar neretroactivitatea, iar în dispozițiunile sale generale dela urmă abrogă Codul Calimach, Caragea și toată legiuirea civilă anterioară contrară dispozițiilor sale. În ipoteza ficei înzestrate sub Codul Calimach și Caragea se aplică acest cod, când ea vine la moștenirea deschisă după promulgarea codului, fiind obligată a raporta dota. În art. 1911 se prevede că prescripția începută la publicarea acestui cod rămâne reglementată de legea veche, deci în acest caz codul consacră sistemul supraviețuirii legii vechi.

Din situația înfățișată în dreptul comparat și în codul nostru civil rezultă că în unele coduri conflictul legilor în timp este reglementat pe cale principială. Acest sistem prezintă folosul că lasă judecătorului libertatea de a aplica principiul potrivit speții, are însă și neajunsul că face din judecător un arbitru, care poate să aplice greșit principiul. În alte coduri acest conflict este reglementat pe cale de lege introductivă, arătându-se situația fiecărei instituții față de regimul codului, fără a stabili un principiu general. Acest sistem este caracteristic legiuirilor germanice; el prezintă folosul că rezolvind în fiecare caz chestia conflictului dintre legi înlătură arbitrarul judecătoresc și controversalele ce se ivesc din interpretarea principiului general; are însă inconvenientul că în cazurile neprevăzute în legea introductivă judecătorul întâmpină greutate în rezolvirea speții de judecată. Sunt însă coduri, cari fixează principial chestia neretroactivității, iar prin dispoziții tranzitorii situația instituțiilor juridice mai însemnate față de regimul codului. Acest sistem fixând situația instituțiilor juridice în cazul conflictului dintre legi, reduce arbitrarul judecătoresc, iar când dispozițiile tranzitorii nu prevăd situația unei instituții într'un eventual conflict dintre legi, judecătorul rezolvă speța cu ajutorul principiului general.

Ce a realizat ante-proiectul codului nostru civil din punctele câștigate de știință, arătate mai sus?

În art. 3 din titlul preliminar — capitolul I privitor la dispozițiunile generale — a prevăzut principial neretroactivitatea legii. Formula

este identică cu aceia prevăzută în art. 1 din actualul nostru cod civil. Autorii ante-proiectului n'au lăsat ocrotirea dreptului numai în fixarea acestei formule de ordin principial, fiindcă în acest caz ar fi lăsat judecătorului toată grija de a aplica principiul potrivit speței ce avea să judece. Autorii ante-proiectului inspirându-se din experiența realizată în dreptul comparat, au adăugat la sfârșitul ante-proiectului un titlu, care conține dispoziții finale și tranzitorii. În aceste dispoziții se fixează data intrării în vigoare a codului, dispozițiile cari se abrogă din legiuirea existentă prin acest cod, modificările aduse codurilor și legiuirilor în vigoare, armonizarea ante-proiectului cu deosebitele legiuiri locale, dispoziții de drept intertemporal, cari prepară trecerea dela legiuirea veche la aplicarea noului cod civil, ocrotind în largă măsură, nu numai dreptul câștigat, dar în măsura posibilă și expectativa, astfel ca unificarea legislativă să se facă fără atingerea bruscă a vieții juridice. În chipul acesta autorii ante-proiectului prevăzând deosebitele situații ale legiurii vechi față de noul cod civil în aplicația sa, au înlăturat arbitrarul judecătoresc precum și discuția, ce s'ar fi putut ivi, dacă judecătorul a aplicat bine principiul în speța judecată; iar în ipoteza când în dispozițiile finale și tranzitorii nu se prevede norma de rezolvire a unui conflict între legi, au dat puțința judecătorului să rezolve acest conflict prin ajutorul principiului general fixat în art. 3 din titlul preliminar.

Ce ar trebui să mai cuprindă ante-proiectul codului nostru civil:

Ar trebui să mai mărească conținutul art. 3 din titlul său preliminar prevăzând că neretroactivitatea trebuie să fie menționată expres de legiuitor, ne putând să reiasă din intenția legiuitorului. Această idee preconizată de doctrină și jurisprudență ar trebui prevăzută și în lege, pentru a înlătura orice posibilitate de discuție, neretroactivitatea având efect grav. În acest sens este articolul 3 din codul civil spaniol redactat astfel: „Legile n'au efect retroactiv, afară de dispoziție contrară”.

Tot în art. 3 ar trebui să se prevadă că legea interpretativă nu trebuie să conțină idei noi sub sancțiunea de a fi socotită ca lege nouă, aplicabilă în viitor, fără efect retroactiv. Prin aceasta s'ar înlătura abuzul legiuitorului de a prezenta legi noi cu titlul de legi interpretative, numai pentru a le da efect retroactiv prin natura legii. Autorii noului cod civil ar trebui să aibă curajul de a demasca legile noi deghizate prin titlul de legi inter

pretative. În acest sens este art. 8, din codul civil portugez redactat astfel: „Legea civilă n'are efect retroactiv, totuș legea, care n'ar avea alt scop decât de a interpreta o lege anterioară poate fi aplicată retroactiv, afară numai dacă nu rezultă din aceasta o atingere a dreptului câștigat”.

În expunerea de motive trebuie să se precizeze o politică legislativă dând prioritate în acțiunea de legiferare metodei evolutive în sensul de a încadra instituțiile noi în cele vechi, perfecționându-le, cum s'a procedat în legea română din 11 Martie 1906, prin care s'a modificat articolele din codul nostru civil privitoare la căsătorie, divorț, paternitate, filiație, etc., menționând părțile bune, iar pe cele nefolositoare înlocuindu-le cu dispoziții mai utile, cum se procedează în Franța și în alte țări mari, unde nu se schimbă o instituție decât după o îndelungată experiență.

Tot în expunerea de motive ar fi locul să

se pună baza unei științe a dreptului tranzitoriu lărgind sfera de aplicație a noțiunii neretroactivității, înlăturând deosebirea ce se face în doctrină și jurisprudență între situațiile juridice stabilite ce derivă din lege, de acelea ce derivă din contract, garantând deopotrivă dreptul stabilit, independent de isvorul din care își are obârșia. Acest punct s'ar putea introduce chiar în conținutul articolului 3 din ante proiect, care fixează principial neretroactivitatea legii.

În acest chip noul cod civil va face o educație juridică legiuitorului, dându-i directive bune de legiuire, va consolida drepturile, va întări credința în autoritatea legii, va avea o mare înrăurire în viața socială, formând în masa poporului bunul simț juridic și spiritul de dreptate.

P. VASILESCU

Profesor la Facultatea de Drept din Iași

INSTRĂINAREA CODURILOR

(Vezi *Curierul Judiciar* No. 16, 17, 18, 19 și 20 din 1933)

II

Din proiectul de procedură civilă

În articolele precedente cetitorii s'au putut încredința cari sunt modelele adoptate de Consiliul legislativ pentru proiectul de cod civil și cât de exactă este alegațiunea expunerii de motive că pentru acest proiect s'a luat de bază codul civil din vechiul regat.

Socotind demonstrația suficientă, trecem acum la cercetarea proiectului de procedură civilă.

De data aceasta autorii proiectului au fost și mai rău inspirați. Domniile lor motivează că au înălțat procedura civilă a vechiului regat între altele pentru că este franceză și pentru că chiar în Franța se discută necesitatea reformării ei radicale.

Pentru că e franceză, la origine, credem. Dar că astăzi mai există mare asemănare între procedura franceză și procedura română, nu o cred desigur nici autorii proiectului. Procedura franceză din 1806 a suferit modificări când a fost primită în 1816 de cantonul Geneva și în urmă, la 1865, când noi am adoptat-o. Importantele modificări ce au fost aduse procedurii române în 1900 și în 1925—1929, cu prilejul introducerii procedurii accelerate, i-au imprimat un caracter original, astfel că putem spune azi că procedura civilă este în întregime românească. Este poate singurul nostru cod cu adevărat românesc. Nu mai vorbim de procedura civilă cuprinsă în excelenta lege a judecătoriilor de ocoale.

S'a găsit însă de cuviință că ambele legiuri să fie aruncate la coș.

În expunerea de motive autorii noului proiect, după ce au aerul să spună că au repudiat și procedurile din Ardeal și Bucovina, afirmă textual că „**Consiliul legislativ nu a adoptat ca bază a lucrărilor vreunul din codurile în vigoare**” (pag. 145).

Adevărat să fie oare?

Vom lăsa pe cetitori să răspundă și să califice cum se cuvine această nouă alegațiune, după ce vor urmări comparația ce întreprindem.

Sarcina noastră va fi ușoară.

Vom lua la întâmplare unele capitole din proiect și le vom alătura capitolelor respective din procedura maghiară. Nu vom reproduce capitolele în cari proiectul își însușește instituțiile din codul ungar (d. ex.: mandatul de plată), pentru a nu se spune că lucrarea noastră a fost prea ușoară.

Vom recunoaște încă delă început că autorii proiectului au eliminat multe articole și aliniate de prisos și că au simplificat textul codului ungar, care este — după cum se știe — un monument de proximitate legislativă. Ideile însă, aproape toate ideile proiectului le găsim în procedura maghiară.

Această pentru conținut.

Pentru factura codului, afirmația din expunerea de motive ne silește să facem încă o demonstrație, prealabilă, care ne va scuti și de reproducerea prea multor capitole, spațiul revistei fiind limitat.

Vom publica pe două coloane planul proiectului, cu toate titlurile lui principale, împreună cu pla-

nul și titlurile corespunzătoare ale codului ungar. Vom indica în dreptul lor și articolele ce le compun, pentru a ușura pe cetitori în comparația fiecărui capitol. Se va observa îndată că proiectul român urmează metoda maghiară și că planul proiectului nu este altul decât cel maghiar. Faptul că autorii români au intervertit ordinea unor capitole sau unor secțiuni (mai ales în titlul procedurii la prima instanță), precum și faptul că dintre procedurile speciale au eliminat unele și au introdus altele (d. ex. : ordonanțele prezidențiale, opozițiile la căsătorie ș. a.) nu are importanță.

Urmărind comparația noastră, cetitorii se vor convinge ușor nu numai că modelul proiectului este codul maghiar, dar că lucrarea Consiliului legislativ nu este decât o *ediție prescurtată a procedurii civile maghiare*.

A. PLANUL

Proiectul de procedură civilă română ¹⁾

Instanțele de judecată

Competința instanțelor

Competința după materie și după valoare.
Competința tribunalului (art. 1).
Competința judecătorei (art. 2).
Competința teritorială (art. 10—19).
Competința întemeiată pe convențiuni (art. 20—23).
Conflictele de competență (art. 24—26).

Comisiunile rogatorii (art. 27—28).
Recuzarea judecătorilor (art. 29—39).
Sfrământarea judecării proceselor (art. 40—43).

Părțile

Folosința și exercițiul drepturilor procedurale (art. 44—46).
Pluralitatea de părți (art. 47—48).
Participarea terfelor persoane la proces.
Chemarea în garanție (art. 49—56).
Chemarea în proces (art. 57—62).
Intervenția principală (art. 63—64).
Intervenția accesorie (art. 65—67).
Reprezentarea părților în judecată (art. 68—75).
Asistența judiciară (art. 76—85).

Dispozițiuni generale de procedură

Forma cererilor (art. 86—93).
Citațiunile și comunicările (art. 94—111).
Termenele (art. 112—116).
Cauțiunile (art. 117—126).

Procedura înaintea primei instanțe

Cererile de chemare în judecată (art. 127—138).
Fixarea termenului de judecată (art. 141—143).
Întâmpinare (art. 144—146).
Cererea reconvențională (art. 147—150).
Dispozițiuni premergătoare judecării (art. 151—152).

Despre judecată.

Desbaterea procesului (art. 153—187).
Poliția ședinței (art. 188—193).
Excepțiile de procedură (art. 194—203).
Renunțarea la judecată (art. 204—209).
Suspendarea și întreruperea judecăților (art. 210—221).

Perimarea (art. 222—231).

Dovezile.

Dispozițiuni generale (art. 232—248).
Dovada cu înscrisuri (art. 249—271).
Dovada cu martori (art. 272—297).
Expertizele (art. 298—307).
Cercetarea la fața locului (art. 308—310).
Interogatoriul părților (art. 311—318).
Jurământul părților (art. 319—325).

Hotărârile

Dispozițiuni generale (art. 326—346).
Hotărâri date în lipsă (art. 347—352).

Procedura civilă ungară ²⁾

Instanțele judecătorești

Despre jurisdicțiune

Căderea judecătorilor de ocol (art. 1).
Căderea tribunalelor (art. 2).
Competința generală — Competința domiciliului (art. 19—44).
Competința în baza convenției (art. 45).
Designarea instanței în caz de conflict de jurisdicție sau de competență (art. 51—53).
Comisiuni rogatorii (art. 13—18).
Recuzarea persoanelor judecătorești (art. 59—69).

Părțile

Capacitatea de a sta în proces. Capacitatea juridică (art. 70—76).
Tovarâși de proces (art. 77—81).
Participarea la proces a terfelor persoane.
Chemarea în garanție (art. 89—92).
Numirea autorului (art. 93).
Intervenția principală (art. 82—83).
Intervenția accesorie (art. 84—88).
Mandatar și advocați (art. 94—111).
Dreptul de paupertate (art. 112—123).

Acțiunea și alte petiții (art. 129—139).
{ Citațiunea (art. 140—149).
{ Înmanarea (art. 150—177).

Cauțiunea (art. 124—128).

Procedura înaintea instanțelor de prim grad de jurisdicție

Cuprinsul acțiuni ș. a. (art. 130—132).
Emiterea deciziei de citare, timpul desbaterei ș. a. (art. 140—141).
Acțiunea nouă și acțiunea reconvențională (art. 189—190).
Pregătirea desbaterilor de către instanță (art. 204—205).

Desbaterea asupra fondului (art. 219—254).
Publicitatea (art. 206—217).
Excepțiuni cari împiedică procesul (art. 180—185).
Dezistarea dela acțiune (art. 186—187).
Suspendarea desbaterii procesului (art. 234—236). — Întreruperea și suspendarea procedurii (art. 465—475).

Probațiunea (art. 236—285).

Actele scrise (art. 315—339).
Martorii (art. 286—314).
Expertii (art. 350—367).
Oculata (art. 340—349).
Recunoașterea (art. 263—266).
Ascultarea părților sub jurământ și jurământul lor (art. 368—380).

Hotărârile judecătorești (art. 387—423).

Omiterea zilei de înfățișare și a. (art. 439 urm.)

¹⁾ Textul proiectului depus la Camera.

²⁾ După traducerea D-ilor I. Papp și Balas, Cluj 1925.

Hotărâri separate (art. 353).
 Hotărâri de expedient (art. 354).
 Rectificarea hotărârilor (art. 355—357).
 Execuțiunea provizorie (art. 358—362).
Cheltuielile de judecată (art. 363—372).

Procedura înaintea instanței de apel

Cererea de apel (art. 373—382).
 Întîmpinarea și aderarea la apel (art. 383—386).
 Judecata în apel (art. 387—406).

Procedura înaintea instanței de recurs (art. 407—440).
Revizuirea hotărârilor (art. 441—449).

Procedurile speciale

Mandatul de plată (art. 450—471).
 Asigurarea dovezilor (art. 472—479).
 Ordonanțele prezidențiale (art. 480—491).
 Opozițiunile la căsătorie (art. 492—497).
 Publicarea convențiilor matrimoniale (art. 498—502).
 Executarea creanței alimentare (art. 503—504).
 Procedura despărțenii și desființării căsătoriei (art. 505—525).
 Procedura de interdicțiune (art. 526—547).
Procedurile grafioase (art. 548—621).
 Înscrierea persoanelor juridice de drept privat (art. 554—571).
 Declararea morței (art. 572—582).
 Procedura adopțiunii (art. 583—587).
 Procedura tutelară (art. 588—606).
 Înlocuirea titlurilor pierdute sau distruse (art. 607—621).
Arbitrajul (art. 622—651).
Procedura civilă internațională (art. 652—701).

Sentința parțială (art. 388—389).
 Transacția judecătorească (art. 423).
 Corectarea sentinței (407)—Rectificarea sentințelor (art. 408).
 Executarea provizorie a sentințelor (art. 415—417).
Cheltuielile de proces (art. 424—435).

Apelul

Apelul, cazurile apelului, termenul etc. (art. 476—484).
 Scriptele pregătitoare (489)—Aderarea la apel (art. 493).
 Procedura la dezbăterea orală a apelului (art. 485—511).
 Procedura în cazul referărei publice (art. 512—519).
Revizuirea (recursul) (art. 520—547).
Recursul contra încheierilor (art. 548—562).
Reînnoirea proceselor (art. 563—574).

Procedura mandatelor de plată (art. 588—605).
 Mandatele în baza cambiilor ș. a. (art. 606—620).
 Dovedirea prealabilă (art. 381—386).

Procedura în cauzele matrimoniale (art. 639—695).
 Procedura pentru punerea sub interdicție (art. 718—729).

Procedura pentru declarare de mort (art. 732—748).

Procedura pentru anularea actelor (art. 749—754).
Despre arbitri (art. 767—788).

B — CUPRINSUL

Proiectul codului de procedură civilă¹⁾

Instanțele de judecată

CAP. I.

Competința instanțelor

Art. 1. — Tribunalele judecă în prima instanță acțiunile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe de judecată.

Art. 2. — Sunt de competența judecătorilor:

1. Acțiunile posesorii;
 2. Acțiunile privitoare la evacuarea unui bun nemiscător dat în folosință, fără contract de locațiune, pe un termen determinat sau fără revocare, când acțiunea este întemeiată pe expirarea termenului sau pe faptul revocării;

3. Acțiunile, izvorând dintre patroni și salariați, privitoare la munca sau serviciul lor, întrucât nu sunt date prin lege în competența altor jurisdicțiuni;

4. Acțiunile izvorând din raportul dintre restauratori, hotelieri, cărăuși sau conducători de vase și clienții lor, privitoare la hrană, locuință sau călătorie;

5. Acțiunile izvorând din obligațiunea alimentară, legală sau convențională;

6. Acțiunile patrimoniale al căror obiect nu depășește valoarea de 50.000 lei;

Judecătoria va judeca în prima și ultima instanță acțiunile patrimoniale al căror obiect nu depășește valoarea de 10.000 lei.

Art. 3. — Competența instanței se determină după valoarea obiectului arătată de parte.

Când însă cealaltă parte tăgăduiește valoarea arătată, instanța o poate stabili, fie după lămuririle cerute părților, fie prin cercetări la fața locului sau expertiză.

Art. 4. — Dobânzile și orice alte fructe sau accesorii: ale obiectului acțiunii, precum și prestațiunile periodice ajunse la scadență în cursul judecății, nu se socotesc la determinarea valorii.

Art. 5. — Când prin acțiune se cere prestarea în viitor a unei pensiuni alimentare sau orice altă prestațiune periodică, valoarea

Codul maghiar de procedură civilă²⁾

Instanțele judecătorești

CAP. I.

Despre jurisdicțiune

Art. 2. al 1. — Sunt de căderea tribunalelor toate procesele care nu sunt date în căderea judecătorilor de ocoale.

Art. 1. — Sunt de căderea judecătorilor de ocol:

d) Procesele pentru retrocedarea unei clădiri sau părți de clădire sau a altui imobil, cedate—in afară de raportul de chirie sau arendă—pentru folosință pe un timp hotărât până la denunțare sau revocare, procese intentate în baza expirării timpului de folosință în baza denunțării sau a revocării.

e) Procesele izvorâte din contractul de serviciu între patron și lucrător.

g) Procesele născute deoparte între călători iar de alta, între hotelieri sau găzduitori, cărăuși sau corăbieri, cu prilejul încadrării, al întreținerii și al călătoriei.

h) Procesele pornite pentru pretențiile de întreținere provizorie a femeiei, dacă nu sunt în căderea instanțelor proceselor matrimoniale.

Art. 1. p. 1. — Procesele de drept patrimonial în care valoarea obiectului nu trece de 2500 coroane, dacă fără considerare de valoare, nu sunt deferite jurisdicțiunii tribunalelor.

Art. 5. — Valoarea obiectului din proces, arătată de reclamant, servește ca normă pentru stabilirea căderii, cât timp pârâtul nu o contestă — dacă nu este în contradicție cu notorietatea publică, cu cunoștința oficială a instanței, sau altcum nu pare a fi neverosimilă.

De altfel pentru stabilirea căderii sale, instanța fixează, după apreciere, valoarea obiectului din proces. La această fixare ea poate înlătura administrarea probelor cerute de părți, dar poate culege informațiuni și din oficiu poate face cercetări la localitate și să asculte experți.

Art. 8. al 2. — Folosul reclamat ca accesorii pe lângă pretențiunea principală — înțelegând aici și dobânzile și fructele — daunele și cheltuielile nu se socotesc la fixarea valorii.

Art. 6 al 6. — În procesul pentru raportul juridic, care stabilește pretenția de întreținere sau de alimentare, valoarea pe

1) Textul depus la Camera.

2) Traducerea D-lor I. Papp și P. Balașiu, Cluj 1925.

obiectului se socotește după suma cerută pe toată durata raportului de drept.

Când durata este incertă, valoarea obiectului se socotește după valoarea înzecită a prestațiunii anuale.

Aceste dispozițiuni se aplică și acțiunilor prin care se cere anularea sau rezilierea contractului din care s'a născut dreptul la prestațiunile mai sus arătate.

Art. 6. — Valoarea obiectului acțiunilor intentate în temeiul art. 2, p. 2, se socotește după valoarea folosinței anuale.

În acțiunile privitoare la proprietatea sau posesiunea unui lucru, valoarea obiectului se socotește după valoarea lucrului supus judecății.

În acțiunile privitoare la o servitute reală, se va avea în vedere valoarea nemiscătorului supus servituții.

Art. 7. — Când se cere numai o parte din creanță, competența se socotește după valoarea întregii creanțe.

Când se valorifică prin aceeași acțiune mai multe creanțe, competența se socotește după valoarea totală a acestora.

Art. 8. — În acțiunile de moștenire competența se socotește după valoarea întregii moșteniri, fără scăderea sarcinilor și datoriilor.

(Va urma).

DIN NĂSDRĂVĂNILE PROIECTELOR DE UNIFICARE

— urmare —

Tot din *Proiectul „Codului de procedură civilă”*.

Art. 249. — Înscrisul întocmit în forma cerută de lege de o „autoritate publică sau un notar public, în marginile atribuției „de fapt, face deplină dovadă cu privire la declarațiunile făcute „și la faptele petrecute înaintea lor.”

Bun Acesta este actul autentic, ceiace ne confirmă și titlul paragrafului care precede.

Dar atunci ce caută, sub același titlu, articolul următor 250, astfel redactat:

„Înscrisul autentic care nu constată decât simple situațiuni „de fapt, face deplină dovadă cu privire la faptele constatate „personal de funcționarul sau notarul public care la întocmește.”

Ce deosebire este între actele autentice prevăzute în art. 249 și acele la cari se referă art. 250.

Iată o șaradă pentru deslegarea căreia nu credem că se vor putea găsi amatori.

* * *

Dar iată și alineatul al doilea din articolul 249

Înscrisul emanat de la o autoritate publică care cuprinde un ordin, dispozițiune sau deciziune, face deplină dovadă a conținutului lui.

Este, în acest aliniat — presupunem — vorba de adresele oficiale, certificatele autorităților, extracte de pe registre, ordonanțe administrative, deciziuni judecătorești etc., cari totdeauna au făcut dovadă în justiție.

Inovația constă însă în aceea că toate se vor numi pe viitor înscrisuri.

Vor fi deci înscrisuri autentice, înscrisuri private, înscrisuri — ordine, înscrisuri-ordonanțe, înscrisuri — dispozițiuni, etc.

La ce bun dosebirea între actul preconstituit, sau instrumentul probatoriu al unui contract, pe de-o parte și certificatul, ordinul, dispozițiunea sau deciziunea vreunei autorități pe de alta?

Cel mult să încurce studenții la examene și candidații la concursul pentru ocuparea unui loc în magistratură.

Deci, jos cu această deosebire perimată.

Vede tot.

trei ani a întreținerii sau a alimentării, în procesele pornite pentru raporturile juridice pe care se întemeiază pretenții de alte rente, de alte prestațiuni periodice sau folosinți — dacă durata existenței raportului juridic este limitată, dar nesigură — valoarea înzecită a prestațiunilor anuale; iar dacă această durată este nelimitată, atunci valoarea lor de douăzeci de ori; și în cazul când durata este fixată, valoarea tuturilor prestațiunilor ce urmează a fi îndeplinite, iar dacă durata fixată ar trece peste douăzeci de ani, atunci de douăzeci de ori suma prestațiunilor anuale.

Art. 6 p. 7. — În procesele care au de obiect raporturi de chirie sau de arendă, — suma chiriei anuale sau a arenzii anuale.

Art. 6 p. 1. — În procesele de proprietate sau în cele de posesiune valoarea bunului sau a acelei părți a bunului, a cărei proprietate sau posesiune este în discuție.

Art. 6 p. 2. — În procesele, care au de obiect servituți predaiale, valoarea imobilului aservit; iar dacă proprietarul imobilului dominant va dovedi că servitutea mărește valoarea imobilului dominant peste valoarea imobilului aservit, va servi ca normativ valoarea cu care servitutea mărește valoarea imobilului dominant.

Art. 7. — Dacă o creanță este adusă în proces numai în parte, la stabilirea valorii va servi ca normă valoarea întregii creanțe existente, însă ratele nescăzute încă nu vor fi luate în seamă.

Dacă una sau mai multe persoane prin aceiași petiție aduc în proces mai multe pretenții contra uneia sau mai multor persoane, valorile trebuiesc totalizate.

Art. 6 p. 3. — În procesele de partaj, valoarea averii ce urmează a se împărți; iar în procesele de hotărnicie, valoarea teritoriului în discuție.

JUDEX.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 4 Mai 1933

Președenția d-lui CONST. GH. RATESCU, Prezident

C. Oprîțeanu cu Jeana S. Constantin

Jurnal No. 2873

Executare silită. Ordonanță de adjudecare. Recurs. Cerere de suspendarea judecării lui. Dacă în sfera noțiunii „măsuri de executare silită” din art. 29 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1932, intră și recursul. Soluțiune afirmativă. Art. 560, 564 și 599 pr. civ.

Litigii născute din aplicarea legii pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane. Instanțe competente. Debitorul obligat să facă, în prealabil, înaintea acestor instanțe, dovada operării față de el a efectelor legii. Dreptul la contraprobă al creditorului sau că creanțele sale sunt exceptate dela beneficiul legii. Constatări de fapt. Incompetența Inaltei Curți. Amânarea judecării recursului până la hotărîrea acelor instanțe. Art. 2, 5, 6, 11, 12 și 29 din legea regl. datoriilor agricole și urbane și art. 53 din legea Curții de Casație.

1. Sfera noțiunii „măsuri de executare silită”, din art. 29 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933, cuprinde și recursul îndreptat în contra ordonanțelor de adjudecare, căci și el este o fază a execuțiunei silite, deoarece, potrivit art. 560 și 564 pr. civ., ordonanța de adjudecare nu rămâne definitivă și nu poate fi executată decât numai dacă în termenul prevăzut de art. 599 pr. civ. nu s'a introdus recurs, sau dacă introducându-se, el a fost respins.

2. — În litigiile născute din aplicarea legii pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933, debitorii, cari se prevaluează de beneficiile ei și cari cer să se declare încetată urmărirea pornită în contra lor, trebuie să facă, în prealabil, și înaintea instanțelor competente, prevăzute de ea, dovada în fapt, fie prin mijloace de drept comun, fie prin acele anume prevăzute de această lege, dacă ea edictează alte dovezi, că întrunesc condițiunile cerute spre a beneficia de dispozițiunile ei, creditorii având necontestat și ei

dreptul la contraprobă sau la dovada că creanța lor intră în cazurile de excepțiune ale legii.

In asemenea condițiuni, judecarea recursului îndreptat în contra unei ordonanțe de adjudecare cată a fi amânată până când instanțele competente, fixate de zisa lege, vor rezolva cererile introduse constatând dacă operează sau nu stingerea execuțiunii silite, prescrisă de art. 29 din lege.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de C. Oprețeanu în contra ordonanței de adjudecare no. 14651 din 1932 a Tribunalului Ilfov secția Notariat.

Având în vedere că recurentul, astăzi în instanță, pretinzând că întrunește condițiunile cerute de legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, din 14 Aprilie 1933, a cerut suspendarea judecării recursului de față și că intimata s'a opus la admiterea acestei cereri.

Considerând că legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, din 14 Aprilie 1933, prin art. 29 prevede că toate măsurile de execuțiune silită, anterioare publicării legii, asupra bunurilor debitorilor intrând în prevederile legii, sunt desființate de drept, pe data publicării ei în Monitorul Oficial, afară de creanțele anume exceptate.

Considerând că, în sfera noțiunii „măsurile de execuțiune silită” intră necontestabil și recursul în Casație îndreptat în contra ordonanțelor de adjudecare, căci, potrivit art. 560 și 564 pr. civ., ordonanța de adjudecare nu rămâne definitivă și nu poate fi executată decât numai dacă în termenul prevăzut de art. 559 pr. civ., nu s'a introdus recurs, sau dacă, introducându-se recurs, el a fost respins.

Că, prin urmare, recursul în Casație în contra ordonanței de adjudecare, fiind și el o fază a execuțiunii silite, obiecțiunea ridicată de intimată, că dispozițiunea art. 29 din lege nu ar fi aplicabilă atunci când cauza se găsește în recurs, este neîntemeiată.

Având în vedere că, pentru a fi aplicabilă dispozițiunea art. 29 suscitată, cu privire la desființarea de drept a tuturor măsurilor de execuțiune silită, este necesar ca în prealabil să se dovedească și să se constate că debitorul îndeplinește condițiunile spre a intra în prevederile acestei legi și că creanțele nu sunt din cele exceptate.

Considerând că legea menționată face o clasificare, în art. 2 lit. A. B. C., a diferitelor categorii de debitori agricoli, iar în art. 5 și 6, a diferiților debitori urbani și numiți debitori rurali, și prevede pentru fiecare categorie în parte o serie de condițiuni pe cari debitorii trebuie să le îndeplinească spre a putea beneficia de dispozițiile ei, iar în art. 12 precizează anume excepțiuni cari fac ca unii debitori, chiar întrunind condițiunile cerute de textele citate să nu poată totuși obține beneficiul legii.

Că dar, față de dispozițiunile acestor texte, rezultă că debitorii cari se prevalează de beneficiile legii și cari cer să se declare încetată urmărirea pornită în contra lor, trebuie să facă, în prealabil, dovada în fapt, fie prin mijloace de drept comun, fie prin acele anume prevăzute, dacă legea dictează alte dovezi, că întrunesc toate condițiunile reglementate prin textele sus arătate, creditorii având necontestat și ei dreptul, în asemenea caz, la contraprobă, sau la dovada că creanța lor intră în cazurile de excepțiune ale legii.

Că prin urmare, între debitor și creditor se naște, din acest punct de vedere, un adevărat litigiu care are de obiect a stabili pentru debitori, că sunt operante față de ei efectele legii cu privire la desființarea măsurilor de execuțiune silită, prevăzute de art. 29, iar pentru

creditori, că creanțele lor sunt exceptate dela beneficiul acestei legi, și ca atare, că dispozițiunile art. 29 nu sunt aplicabile.

Considerând că, prin art. 11 alin. Ildin lege, se prevăd instanțele cari sunt competente să rezolve diferitele litigii ce se nasc din aplicarea prescripțiunilor legii în cauză și dispozițiunea acestui text, având un caracter general cuprinde deci și aplicațiunea art. 29.

Că prin aliniatul penultim se face, cu privire la competența acestor instanțe, o excepțiune pentru cazul când debitorul se găsește deja înaintea instanței de fond de urmărire, și când însăși această instanță va fi competentă să judece neîndeplinirea de către debitori a condițiunilor cerute de această lege.

Că, sub regimul acestei legi, Inalta Curte — afară de cazurile când sunt aplicabile dispoz. art. 53 din legea Curții de Casație — nu are căderea să facă constatări de fapt, cari, după cum s'a arătat mai sus, sunt date prin lege în competența altor instanțe.

Că, în asemenea condițiuni, judecarea recursului cată a fi amânată — bine înțeles dacă recursul este admisibil în principiu, este timbrat și făcut în termen — până când instanțele competente, fixate prin art. 11 suscitată, sesizate de partea interesată, vor rezolva cererile introduse, constatând, după probele acolo administrate, că debitorul a făcut sau nu dovada că întrunește condițiunile pentru a intra în cadrul legii, că creanța este sau nu exceptată de lege și în consecință dacă operează sau nu stingerea execuțiunii silite, prescrisă de art. 29 din lege.

Că, numai după ce această chestiune va fi definitiv soluționată de acele instanțe, va urma, la această Inaltă Curte, în închiderea definitivă a dosarului, fie pășirea la judecarea recursului, după cum hotărârea instanțelor va fi stabilită că debitorul recurent intră sau nu intră în prevederile legii.

Având în vedere însă că debitorul fiind acel care invoacă beneficiul legii, lui îi incumbă obligațiunea de a se adresa instanței prevăzute de art. 11, pentru a stabili că intră în prevederile legii în chestiune.

Că, în consecință, pentru a se ajunge la soluțiunea ce această Inaltă Curte, urmează a da recursului de față, așa după cum s'a arătat mai sus cată a se face în prealabil, de către debitorul-recurent, care a pretins în instanță că intră în prevederile art. 6 din lege, dovada că a sesizat instanța competentă în scopul arătat.

Că, în atari condițiuni, Curtea găsește că este locul a se acorda recurentului un termen pentru a face dovada citată.

Pentru aceste motive, Curtea amână cauza la 3 Octombrie 1933, ora 13, pentru când recurentul va face dovada suscitată.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 11 Iulie 1932

Președinția D-lui N. RACOVICANU, Consilier
Regia autonomă C. F. R. cu Oficiul Român de Transporturi internaționale S. A. și Danzas & Comp. S. A. Zürich
Deciziunea Comercială Nr. 188

gimul juridic dictat de „Convention Internationale Contract de transport în dreptul internațional. Re-concernant le transport des marchandises par Chemins de Fer” (C. I. M.) în vigoare dela 1. X. 1928. Taxarea mărfurilor după felul și natura lor. Clasele tarifare. Indicațiunile expeditorului la taxarea mărfii. Dreptul de control al căilor ferate asupra mărfurilor din scri-soarea de trăsura. Suprataxe și diferențe de taxe. Tarifal pentru expedierea mărfurilor între C.F. austriace și C. F. R. (15 August 1928) cuprinde numai obiectele clasificate în tabelă. De regulă se aplică tariful local C. F. R. valabil la data transportului pentru marfa ex-

pediată realmente și necuprinsă în tabelă. Destinatarul mărfii e ținut la plată.

1. Prin convenția internațională, fiecare stat participant la încheierea ei a înțeles să dea mandat celorlalte state, ca în numele lui și pentru el, să încheie contractul de transport cu predătorul pe teritoriul lui, și să încaseze în numele lui și pentru el, taxele tarifare ce i se cuvin, astfel că fiecare stat poate fi atât mandant cât și mandatar, față de oricare alt stat contractant. Art. 1, 40 și 53 C. I. M.

2. Pentru transportul mărfurilor trebuie a se plăti taxa înscrisă în tarife, stabilită după distanță și după felul mărfii; tariful este lege, dela care nu se poate deroga, urmând a se ține de tabloul mărfurilor și de clasele tarifare în perceperea sumelor, astfel că atunci când o marfă nu este înscrisă în tabloul din convenția tarifară se aplică tariful local. Art. 9 C. I. M. și art. III tariful local.

3. Predătorul mărfii este responsabil de exactitatea indicațiilor și declarațiilor înscrise prin îngrijirea lui în scrisoarea de trăsură și calea ferată are dreptul să verifice oricând transportul; iar când scrisoarea de trăsură conține indicații neregulate, neexacte sau necomplete ce ar avea de consecință a face ca transportul să beneficieze pe nedrept de un tarif redus ori de a înlătura aplicarea normală a tarifelor se va plăti o suprataxă în afară de plata complementară a diferenței taxei de transport. Art. 7, 9 și 18 C. I. M.

4. Destinatarul transportului este ținut a plăti totalul creanțelor rezultând din scrisoarea de trăsură, când el a primit marfa și scrisoarea de trăsură; căci dacă predătorul a menționat pe ea numai cuvântul „franco”, înseamnă că nu și-a asumat el și spezele de orice natură, astfel că rămân în sarcina destinatarului. Art. 16 și 17 C. I. M.

Curtea.

Asupra apelului făcut de Regia Autonomă C. F. R. contra sentinței tribunalului Comercial Ilfov secția I-a cu Nr. 2634 din 1931 (1).

Având în vedere că, prin sentința atacată, admitându-se în parte acțiunea intentată de Societatea „Oficiul Român de transporturi internaționale” personal și mandatar, „prête-nom” al Societății Danzas et Co. din Zurich, cum și de Societatea „Danzas et Co.”, a fost subrogată societatea „Danzas et Co.” în drepturile ce „Oficiul Român de transporturi internaționale” le avea față de Regia Autonomă C.F.R. și a fost obligată părta Regia C.F.R. să plătească societății Danzas et Co. suma de 752.994 lei reprezentând taxe percepute ilegal, plus dobânzi și 20.000 lei cheltuieli de judecată.

Având în vedere că, în fapt, rezultă următoarele: Societatea anonimă Oficiul Român de Transporturi Internaționale, în calitate de destinatară, prevăzută anume în scrisorile de trăsură aflate la dosar, a primit un număr de vagoane pe adresa sa, în stația București-Intrepozite, specificate în acțiune, ai căror expeditori au fost firmele Danzas et Co. și Caro et Jellinek, din Zurich, astfel cum rezultă din aceleași scrisori de trăsură, vagoane în cari se găseau mărfuri pe cari expeditoarele firme le declarase torturi de bumbac, astfel că taxarea lor la expediere se făcuse cu un tarif redus, tariful D, adică 4, indicat pentru o astfel de marfă de convenția tarifară existentă între Austria și România.

Cu ocazia verificării efectuate la întrepozite, s'a constatat că vagoanele nu conțineau mărfurile declarate în vederea obținerii unui tarif redus, ci altfel de mărfuri, pentru cari urma să se perceapă un tarif mai ridicat, astfel cum s'a consemnat în procesele-verbale dresate cu acea ocazie și anume, ață, mosoare, cotton-perle în jurubițe, pae de orez pentru pălării, piele de chevreau, etc., intenționându-se astfel păgubirea căi-

lor ferate cu diferența de taxă de la o clasă de taxare la altă clasă după tarifi; prin procesele verbale dresate cu această ocazie, oficiul român de transporturi internaționale a fost obligat să plătească suma de 1.082.784 lei taxele cuvenite C.F.R., plus amenda și aceasta, pentru a putea ridica mărfurile și a le preda la timp celor în drept, pentru desfacerea lor, a plătit această sumă cu rezervele cuvenite susținând că taxarea adevărată și conformă este aceea făcută de stația de expediere; Ulterior Oficiul Român de Transporturi adresându-se C.F.R. pentru restituirea sumelor depuse și intervențiile rămânând fără efect, atât Oficiul Român de transporturi internaționale, personal, și ca mandatar prête-nom al Societății expeditoare Danzas et Co. cât și aceasta din urmă ca mandatară a Oficiului Român au intentat C.F.R. acțiune în restituirea sumei plătite ca fiind percepută fără cauză. După introducerea acțiunii, Regia C. F. R. aprobând restituirea amenzii în sumă de 329.790 lei, reclamantii și-au restrâns acțiunea numai pentru diferență și ea a fost admisă astfel prin sentința atacată, pentru motivele arătate în considerentele acestei hotărâri.

Având în vedere că, pentru transportul mărfurilor, urmează a se plăti o taxă înscrisă în tarife, stabilită nu numai după distanța de parcurs, dar și după felul mărfii de transportat, cari tarife constituiesc legea dela care nu se poate deroga; că pentru ușurință în manipularea tarifelor s'au făcut tablouri alfabetic conținând numele mărfurilor și clasa tarifară ce se aplică, tariful conținând șapte clase indicate: a, b, c, d, e, f și g din care primele sunt mai scumpe iar cele din urmă mai eftine; că această regulă există atât în tarifele locale cât și în tarifele internaționale, care sunt rezultatul unor convențiuni între state, norme bazate pe „convenția internațională pentru transportul mărfurilor pe căile ferate” încheiată la Berna, reglementând tariful unor anume mărfuri în traficul dintre State, rămânând însă bine înțeles, ca pentru mărfurile ce n'au fost înscrise în tabloul de clasificare prevăzut în convenția tarifară, să se aplice tariful local, astfel cum indică art. 9 al. 1 din Convenția Internațională: „Taxele de transport și taxele accesorii sunt calculate pe baza tarifelor legalmente în vigoare și publicate în mod obligator în fiecare Stat”.

Că din aceasta, urmează că în cazul când în Convenția tarifară dintre două state, în speță între România și Austria, anume mărfuri n'au fost prevăzute în clasificare, trebuie a se taxa după tariful local aplicabil legalmente în fiecare Stat; iar în cazul când nici în tariful local unele mărfuri nu sunt înscrise în tabloul de clasificare, acele mărfuri se taxează la clasa A. (1) cum prevede în tariful local valabil dela 1 Iulie 1928, unde se arată, la art. III sub titlul „Principii pentru taxarea mărfurilor de mică înțelală”, că „toate articolele care nu sunt cuprinse în tabela de clasificare, se vor taxa după clasa A”.

Că deci, organele C.F.R. din stația București-Intrepozite văzând că mărfurile găsite în vagoane au fost taxate la prețurile în mod eronat, s'au văzut nevoite a încheia procese-verbale pentru constatarea faptelor și în mod legal au pretins diferența de taxe la acele mărfuri conform tarifului local, mai ales că în clasificarea din convenția tarifară nici nu erau înscrise și prin urmare trebuia neapărat să se aplice tariful local cu toate dispozițiile lui, deci bine s'a făcut aplicația tarifului A;

Considerând că, nici nu poate fi discuțiune asupra dreptului C.F.R. de a verifica dacă transportul corespunde cu arătările din scrisoarea de trăsură, drept conferit de convenția internațională în art. 7 intitulat: „răspunderea pentru supraîncărcare” deci organele C.F.R. nu au depășit drepturile lor.

Că, pe de altă parte, în asemenea împrejurare, art. 7 al. 5 mai prevede că, atunci „când scrisoarea de trăsură conține indicații sau declarații neregulate, neexacte sau necomplete ce ar avea de consecință a face ca transportul să beneficieze pe nedrept de un tarif redus ori de a înlătura aplicarea normală a tarifelor, se va plăti o suprataxă în toate aceste ca-

zuri, în afară de plata complementară a diferenței taxelor de transport, astfel că, cu drept cuvânt C.F.R. a putut să perceapă în mod legal diferențele de taxe reclamate prin acțiunea Societăților azi intimat, diferențe dintre cl. D. din tariful taxat la expediere până la clasa A, în care intrau mărfurile găsite în vagoane, rămânând deci bună și definitiv plătită diferența de taxe.

Considerând că, dispozițiile din convenția internațională n'au fost modificate de convenția tarifară dintre Austria și România, ci dinpotrivă menținute, căci modificările sau adăsurile sunt anume specificate la fiecare articol în parte și de altfel la art. 1, se arată că atât convenția dela Berna cât și tariful rămân ca bază, afară de derogări anume înscrise.

Considerând că, plata taxelor de transport și celelalte sunt puse în sarcina destinatarului în cazul când predătorul nu le-a luat asupra sa prin scrisoarea de trăsura, conform art. 17 al. 1 din Convenția internațională.

Că totuși, predătorul poate să plătească taxele de transport precum și toate celelalte spese, cari conform Regulamentului și tarifului pot fi puse în cont de stația de predare, menționând pe scrisoarea de trăsura „franco”; pe lângă aceasta, predătorul poate lua în sarcina sa și alte spese decât cele indicate mai sus, dar trebuie să facă mențiunea „franco de port” sau „franco de vamă” după cum înțelege care anume taxe sau spese vrea să plătească, iar în cazul când predătorul vrea să ia asupra-și toate spesele de orice natură, chiar și pe acelea care s'ar produce după primirea mărfii pentru transport, trebuie să facă neapărat mențiunea, „franco de orice cheltuieli”.

Având în vedere că în speță predătorii au indicat numai cuvântul „franco” pe scrisorile de trăsura, astfel că în mod normal în asemenea transporturi, conform art. 17 lit. c. din convenția internațională, ei nu și-au asumat și spesele de orice natură, cum și cele cari s'ar produce după primirea mărfii, ele rămânând destinatarului, care, fie că lucrează în interesul său propriu, fie în contul altuia, poate să-și valorifice drepturile sale față de calea ferată, în numele său propriu, cu condiția a plăti totalul creanțelor rezultând din scrisoarea de trăsura.

Având în vedere că, în speță, se stabilește în fapt, că lucrurile nu s'au petrecut însă în mod normal, căci altele erau mărfurile transportate și deci altele erau taxele tarifare, nu cele plătite de expeditori la predarea mărfurilor, deci urmează a se aplica dispozițiile art. 18 din convenția internațională, care prevede că în caz de aplicare neregulată a tarifului sau de greșeli în calcularea taxelor de transport și a diferitelor spese, diferența în plus sau în minus va trebui restituită, că plata diferențelor în minus cuvenită Căilor Ferate se va face de predător când scrisoarea de trăsura nu a fost scoasă dela cassă; iar când a fost scoasă plătește întotdeauna destinatarul, iar predătorul numai taxele luate în sarcină.

Având în vedere însă, că nici destinatarul nici predătorul nu s'au plâns unul contra altuia, că plata diferențelor urma să fie făcută de unii sau alții, ci numai că nu se poate cere plata la destinație de C. F. R. pentru că n'ar permite art. 17 din convenția internațională.

Având în vedere că această pretențiune urmează a fi înlăturată, deoarece este neîndoișor că dreptul de verificare și dreptul la supra-taxă și diferența taxelor de transport subsistă oricând pentru Calea Ferată pe baza art. 7 din Convenția internațională, căci predătorul este obligat să denumească mărfurile în scrisoarea de trăsura cu denumirea în clasificarea mărfurilor sau în tarife, cu numele de acolo, iar în celelalte cu numele uzitate în comerț.

Având în vedere, că în speță, mărfurile găsite la destinație, în vagoanele verificate, nu erau cele prevăzute în convenția tarifară austro-română, care la pag. 35 arată „torturi de bumbac” la clasa 4 (D), nici indicate în tariful local, astfel că ele trebuiau menționate cu numele uzitat în comerț

spre a fi taxate la clasa tarifară A (1), ceiace predătorii n'au făcut, ci dinpotrivă, le-au declarat pentru clasa 4.

Considerând că, prin convenția internațională, fiecare stat participant, la încheierea ei a înțeles să dea mandat celorlalte state ca în numele lui și pentru el să încheie contractul de transport cu predătorul pe teritoriul lor și să încaseze în numele lui și pentru el taxele tarifare ce i se cuvin, astfel că fiecare Stat poate fi atât mandante cât și mandatar față de oricare alt stat contractant.

Că în speță, expeditoarele au încheiat contractul cu Căile Ferate austriace care au semnat atât personal cât și ca mandatar ale Căilor ferate ungare și române creindu-se deci raportul atât între cărașul prim și expeditor, cât și între acesta și cărașii succesivi până la ultimul căraș, care era chiar obligat să verifice aplicarea tarifului și să încaseze toate sumele cuvenite pe baza tarifului conform art. 20 din convenția internațională cum și a dispozițiilor art. 437 și 435 cod. comercial.

Că pe de altă parte, sumele încasate de C.F.R. ca diferențe, reprezintă numai suma aferentă parcursului din România ca diferență de taxă, cu alte cuvinte „pro rata”, deci erau în drept a o încasa dela destinatar.

Considerând că, modificarea intervenită în tariful local, ulterior reclamațiilor administrative adresate de societățile intimat către Direcția Generală C. F. R., în care se face distincția între torturile de bumbac mercerizate și nemercurizate sau așa de cusut, nu au raport juridic cu litigiul de față.

Având în vedere că faptele n'au fost contestate de Societățile intimat, deci cele consemnate în procesele verbale au fost exacte și este neoperantă restituirea amenzii de către Direcția Generală C.F.R. față de drepturile sale neîndoișoare pe baza convenției internaționale, mărfurile călătorind pe baza acestei convenții care prevede anume cazul aplicării tarifului local, ceiace în speță s'a efectuat în limitele ei, de către C. F. R.

Că, deci nu se poate susține că dacă transportul este „franco” cu o scrisoare de trăsura unică, numai primul căraș are drepturi, iar ceilalți numai datorii, pentru că raporturile juridice se stabilesc atât între primul căraș și expeditor, cât și între acesta și ceilalți cărași, primul lucrând ca mandatar al lor și toți concură la executarea transportului până la destinație; că după încheierea contractului de transport care se face pe baza convenției internaționale și nu pe baza tarifului, urmează a i se aplica tariful internațional sau local, după cum este cazul, întrucât tariful nu este decât o parte din contract, el reprezentând prețul transportului, element necesar la încheierea contractului de transport.

Că în asemenea împrejurări, fără a se mai discuta și celelalte chestiuni invocate de apelantă cu privire la Societatea „Danzas et Co.”, apelul se privește ca fondat și urmează a fi admis ca atare, respingându-se ca neîntemeiată acțiunea.

Pentru aceste motive, Curtea admite apelul făcut de Regia Autonomă C. F. R., etc.

(ss) N. Racoviceanu, Ch. Alimănescu, I. A. Florescu.

Lată și sentința Trib. Ilfov secția I Comercială cu No. 2634 din 1931, care a fost înfirmată de Curtea de apel prin decizia publicată mai sus:

Tribuna'l,

Având în vedere acțiunea acțiunea introdusă, cu petiția înregistrată la no. 56020 din 11 Decembrie 1930, de societatea Oficială Român de Transporturi Internaționale S. A., cu domiciliul în București str. Lipscani Nr. 110 prin reprezentanții săi legali, în calitate personal și de mandatar prâte-nom al Societății Danzas et C-ie, cu sediul în Zurich (Elveția) cum și de Societatea Danzas et C-ie cu domiciliul ales la d. avocat C. Stoianovici în calitate de mandantă a Societății Oficială Român prin care cer ca Regia Autonomă C. F. R. prin reprezentanții săi legali să fie obligată a restitui suma de 1.082.784 lei cu dobândă de 16 la sută dela 10 Octombrie 1929, plus

cheltueli de judecată întrucât au fost percepuți în plus de C. F. R. cu ocaziunea eliberării mărfurilor sosite pe adresa societății Oficiul Român în 40 vagoane începând dela 18 Octombrie 1929 până la 22 Iunie 1930, subrogându-se Societatea Danzas et Co. din Zurich, mandantă a Societății Oficiul Român, în toate drepturile ce Oficiul Român le va obține în contra Regiei Autonome C. F. R.

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale și scrise puse de părți din care în fapt rezultă următoarele:

Societatea Danzas et C-ie, încă din anul 1928, a făcut spre România diferite transporturi de produse de ale firmei Dolfus-Mdg et Co., care consta printre altele din torturi sau fire de bumbac D.M.C. mercerizat sau nemercerizat. Societatea Danzas încarcă produsele acestei case în vagoane colective, fie personal în stația de frontieră Buchs-Elveția, fie prin corispondentul ei Caro et Jellnick în stația Traisengasse-Viena și le expediază spre România, cu mică înțeleasă, prin căile ferate austriace cu care a încheiat o serie de contracte de transport făcându-se taxarea pe baza tarifului convențional austro-român din 15 August 1928. Frachtele se plăteau în stațiunile de plecare Buchs-Elveția, sau Viena Traisengasse, făcându-se mențiunea că mărfurile sosesc franco frachte București întreprizite, astfel că la sosirea mărfurilor **urmas să se elibereze destinatarului**. Oficiul Român, mandatar Societății Danzas, fără de plata altor taxe. În stația de încărcare taxele încasate au fost corespunzătoare declarațiunei făcute de expeditor și anume pentru **Baumwollgarne**, torturi de bumbac, care în tariful convențional austro-român este menționat a fi taxat cu tariful D, clasa 4-a.

La început primele transporturi de torturi de bumbac în care se cuprindea și bumbacuri mercerizate și erau taxate de stația de încărcare conform tarifului D. cl. 4-a au fost eliberate de stația București-Intreprizite fără nici o dificultate sau retaxare; că ulterior stația București-Intreprizite la 21 Septembrie 1929, fără să se fi produs între timp vreo modificare în tariful convențional, cu ocaziunea unui alt proces-verbal pentru falsă declarare de conținut a retaxat aceste mărfuri cu tariful A. Cl. I, aplicând destinatarului și amenda prevăzută de art. X din tariful local. Destinatar Oficiul Român, mandatar Societății Danzas et C-ie, pentru a putea să-și ridice mărfurile a depus de îndată sumele pretinse făcându-și rezervele cuvenite arătând că pe nedrept s'a încheiat procesul-verbal de falsă declarațiune și s'a făcut o altă taxare de cât cea din stația de încărcare; că în urma explicațiunilor ce s'au dat de destinatară Direcțiunei Generale C.F.R. aceasta prin adresa dela dosar cu Nr. 80942 C. M. 21. 546 M. VI. 929 din 19 Octombrie 1929, comunică Societății Oficiul Român că revenind asupra ordinului dat la 26. IX. 1929, a aprobat anularea procesului verbal Nr. 240 din 1929, pentru falsă declarațiune de conținut la transportul din 21. IX. 1929. Că transportul efectuat se va taxa ca torturi de bumbac și prin consecință Oficiul Român și-a primit sumele de bani încasate în plus de C.F.R.

După această împrejurare Societatea Danzas et C-ie a continuat să facă asemenea transporturi de torturi de bumbac mercerizat — **Baumwollgarn** — expediând un număr de 40 vagoane care au sosit la București - Intreprizite între 18 Octombrie 1929 și 22 Iunie 1930, taxându-se aceste mărfuri la stația de încărcare de către C. F. austriace conform tarifului D. cl. IV-a, însă stația de destinație București-Intreprizite, desi anterior stabilise că asemenea torturi se taxează cu tariful cl. 4 (D.) a continuat să încheie procese-verbale de falsă declarațiune de conținut la fiecare transport determinând pe destinatară Societatea Oficiul Român, ca să poată ridica mărfurile și a le preda la timp celor în drept, pentru desfacerea lor, să depună toate sumele, în valoare totală de 1.082.784 lei rezultate din supra taxare și amendă, cu rezervele cuvenite considerând că taxarea adevărată și conformă este cea făcută de stația de expediere. Oficiul Român adresându-se din nou C.F.R. pentru restituirea sumelor depuse de data a-

ceasta intervențiile Oficiului Român rămânând fără efect și atunci atât Oficiul Român personal și ca mandatar prte-nom al Societății Danzas et C-ie, și Societatea Danzas et C-ie, ca mandantă a Oficiului Român a introdus la 11 Decembrie prezenta acțiune.

După introducerea acțiunei, Direcția Generală a C.F.R. cu adresa Nr. 108438 R. R. din 1930 din 16 Februarie 1931, face cunoscut Oficiului Român că Consiliul de Administrație C. F. R. în sedința dela 5 Februarie 1931, a aprobat restituirea amenzei fără să ia vreo dispoziție de restituire cu privire la diferența de taxare făcută între cl. I și IV-a, Oficiul Român primind la 6 Martie 1931 restituirea numai de lei 329.790 a făcut declarațiune în instanță că își restrânge acțiunea numai la suma de lei 752.994.

Având în vedere că astfel fiind faptele ce au precedat acest litigiu, urmează a se rezolva de Tribunal care este valoarea juridică a contractului intervenit cu ocaziunea acestor transporturi efectuate și cari sunt și consecințele rezultate din acest contract de transport.

Considerând că între Societatea Danzas et C-ie și Căile Ferate austriace a intervenit o serie întreagă de contracte cumulative de transport prin care C. F. austriace, în calitate de căraus se obligă a transporta până la București mai multe vagoane de mărfuri, torturi de bumbac, contra unui preț determinat conform tarifului rezultat din convenția austro-română din 15 August 1928, de unde rezultă că în aceste contracte cumulative de transport, părți contractante au fost Societatea Danzas et C-ie, ca expeditoare și C. F. austriace ca căraus.

Considerând că în principiu, într'un contract cumulativ de transport, primul căraus primind o scrisoare de trăsură își ia însărcinarea să ducă o marfă mai departe până la destinație, prin mijloacele sale, așa că expeditorul prin contractul încheiat nu stabilește raporturi juridice decât cu primul căraus. — numai între aceștia are loc acordul de voință, — care și-a luat obligațiunea executării transportului până la destinație.

Considerând că în ce privește executarea mai departe a transportului prin căraușii succesivi, aceasta constituie un alt act juridic, distinct de contractul încheiat de primul căraus cu expeditorul, rezultat dintr'o altă convențiune intervenită între Căile Ferate ale diferitelor țări cari primesc să continue transporturile pe liniile lor respective urmând ca pentru plata transporturilor efectuate pe liniile lor să se socotească cu primul căraus asupra sumelor ce li se cuvin.

Că din moment ce dintr'un astfel de contract de transport nu se nasc raporturi juridice decât între expeditor și primul căraus, iar efectuarea completă a transporturilor până la destinație se perfectează pe baza convențiunei intervenite între diferiții cărauși succesivi între ei, desigur că stația de destinație, cărausul final nu ar putea să modifice cu nimic tariful aplicat expeditorului de primul căraus, cărausul final neavând la dispoziție pentru diferența eventuală de taxe de cât o acțiune în regres contra cărausului ce a aplicat un tarif mai scăzut.

Considerând că desi prin art. 436 c. com. se dă expeditorului sau destinatarului o acțiune în despăgubire contra primului și ultimului căraus sau cărausului intermediar, dacă dovedește că dauna a fost cauzată în timpul cât marfa era la el, totuși această răspundere nu rezultă din contractul de transport încheiat de expeditor cu primul căraus, ci din lege care constituie singurul fundament al acestei acțiuni; că deci dispozițiunile art. 436 cod. com. pe lângă că nu creează nici un drept cărausilor succesivi față de expeditori, ci din contra, face să nască pentru ei numai obligațiuni pe baza căror expeditorul sau destinatarul îi pot acționa în justiție.

Că prin urmare sumele încasate de C. F. R. dela Societatea de Transporturi Oficiul Român, prin retaxarea a 40 vagoane cu marfă în stația București-Intreprizite fiind percepute fără drept și calitate, înseamnă că ele se dețin fără cauză și prin consecință prezenta acțiune în restituire devenind fundată,

urmează a fi admisă în parte pentru suma de 752.994 lei, așa după cum reclamanta Oficiul Român a pus concluziuni în instanță rămânând ca Regia Autonomă C.F.R. să-și formuleze pretențiunile sale eventuale contra primului căraus C.F. austriace cu care are raporturi juridice privitoare la executarea contractelor de transport.

Considerând că chiar dacă Casa utoonomă C. F. R. ar avea raporturi juridice de destinatarul Oficiul Român și prin urmare ar avea calitatea de a-și valorifica pretențiunile sale prin retaxarea mărfurilor transportate pe liniile sale încă procedeul de retaxare întrebuitat de C.F.R. privitor la torturile de bumbac mercerizat ce fac obiectul acestui proces, este în conformitate cu dispozițiunile convențiunii austro-române din 15 August 1928 de care beneficiază toți expeditorii și destinatarii din aceste două țări.

Că după tariful stabilit prin această convențiune se vede că torturile de bumbac, atât în traficul spre România cât și în traficul din România se taxează clasa 4 (D) și că textul acestui tarif este general și nu face nici o distincțiune, așa că abso'ut toate felurile de torturi, atât cele mercerizate, vopsite, lustruite, cât și cele ordinare sunt supuse aceluiaș tarif 4 (D).

Că de altfel tarifierea torturilor (firelor) de bumbac la clasa 4-a (D) a fost menținută în mod constant de căile ferate austriace o dovedește și un tarif posterior, care a apărut în timpul când se făceau aceste transporturi spre România, tariful 101 din 19 Decembrie 1929 din care se vede că torturile (Garne) sunt taxabile la clasa 4-a (D).

Că aceste torturi de bumbac mercerizat sunt taxabile cu clasa 4 (D) se mai învederează și cu o serie de împrejurări și anume cu unanimitatea taxărilor făcute de stațiunile de expediere Buchs sau Viena din Austria, cari întotdeauna au aplicat tariful cl. 4 (D) ori de câteori se transporta spre România torturi de bumbac — Baumwollgarne — cu împrejurarea că la transportul sosit la București-Intrepozite în ziua de 21 Septembrie 1929, C.F.R. constatând că torturile de bumbac sunt mercerizate a încheiat un proces verbal de false declarațiuni, obligând pe destinatar să plătească amenda împreună cu diferența de taxe, iar ulterior cu adresa Nr. 80942 din 19 Octombrie 1929, C.F.R. recunoscând ca bună taxarea făcută de Căile Ferate austriace a anulat procesul verbal de falsă declarațiune și a stabilit principial că orice fel de tort de bumbac în general urmează să fie taxat cu tariful cl. 4 (D) cu intervenția făcută de Direcțiunea Generală a Căilor Ferate austriace cu adresa Nr. 4253 din 20 Mai 1930, către Direcțiunea Exploatații C. F. R. Biroul tarifelor internaționale prin care se face cunoscut că în conformitate cu convenția austro-română și a tarifului Nr. 101, urmează să se aplice tariful clasa 4-a (D) la orice fel de torturi de bumbac și că nu s'ar putea aplica altă taxare decât dacă C.F.R. ar introduce modificări în acest timp; că în orice caz până la această modificare stația București-Intrepozite nu poate percepe nici o diferență de fracht și așteaptă ca să restituie celor în drept sumele percepute pe nedrept, și în fine cu circulara emisă de Direcția Exploatații C.F.R. din 17 Iunie 1930 prin care se aduce la cunoștința publică că cu începere dela 1 Iulie 1930 torturile de bumbac se vor taxa după distincțiunile arătate în circulară și cari până atunci nu erau prevăzute nicăieri, menționându-se că torturile de bumbac nemercerizat se vor trece la clasa D, iar cele mercerizate la clasa B.

Că prin urmare și din acest punct de vedere acțiunea intentată de Oficiul Român este întemeiată și urmează ca Regia Autonomă C. F. R. să fie obligată a restitui suma de lei 752.994, pe care o deține fără nici un drept.

Având în vedere că în ceea ce privește proba cu martori cerută de Regia Autonomă C.F.R. spre a stabili că torturile de bumbac necesare pentru trebuințele casnice ale țaranului român, este un obiect cu totul inferior și că numai el este cuprins în tariful de mărfuri la clasa 4 (D) iar în ce privește bumbacul mercerizat nefiind trecut la clasa 4 (D) trebuie să

se aplice tariful clasa I (A), urmează să fie respinsă ca inu-tiă, întrucât din toate cele arătate mai sus s'a evidențiat cu prisosință că torturile de bumbac fie ordinare, fie mercerizate în conformitate cu tariful din convențiunea austro-română și a tarifului Nr. 101 din 19 Noembrie 1929, au fost taxate și trebuiesc taxate numai cu tariful dela clasa 4 (D).

Având în vedere că prin acțiune s'a mai cerut ca Regia Autonomă să fie obligată a plăti și o dobândă de 16 la sută pe an pecare reclamanta a plătit-o Băncii Comerciale Române la suma percepută de C.F.R. cu începere dela 18 Octombrie 1929.

Că privitor la acest capăt de cerere neaducându-se de reclamant nici o dovadă în sensul afirmațiunilor făcute, urmează ca el să fie admis numai în parte obligându-se Regia Autonomă C.F.R. să plătească dobânda legală la suma de lei 1.082.784, socotită dela data încasării fiecărei fracțiuni din această sumă, începând dela 18 Octombrie 1929 și terminând cu 22 Iunie 1930, așa după cum s'a determinat în acțiune pe măsura scsirii celor 40 vagoane de marfă în stația București-Intrepozite, și până la 6 Martie 1931, data restituirii sumei de lei 329.790, plus și dobâna legală ce se va calcula la suma de lei 752.994 dela : Martie 1931 până la complecta achitare.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată făcută de reclamant, Tribunalul apreciind le fixează la suma de lei 20.000.

Având în vedere că atât prin acțiune cât și prin concluziile puse în instanță Societatea de Transporturi Oficiul Român și Societatea Danzas et C-ie, au mai cerut, ca în cazul când acțiunea Societății Oficiul Român i se va admite, Societatea Danzas et C-ie, să fie subrogată în toate drepturile ce Oficiul Român le va dobândi în contra Casei Autonome C.F.R., față cu cele de mai sus, urmează ca această cerere să fie admisă și prin consecință Societatea Danzas et Co. să se subroge în toate drepturile pe cari Oficiul Român le are în contra C.F.R. în acest litigiu.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude președinte Constantin C. Ionescu, Tribunalul admite în parte acțiunea, etc.

(ss) Constantin Ionescu, M. Duca.

NOTA. — Prin speța soluționată de Curtea de Apel într'un sens opus punctului de vedere adoptat de tribunal, s'au pus în discuțiune câteva chestiuni de drept din materia transportului cumulativ, care merită toată atențiunea prin felul cum au fost rezolvate.

În fapt, e vorba de o serie de transporturi de mărfuri efectuate dela Viena la București în trafic internațional, pe bază de contract de transport cumulativ încheiat de predător cu calea ferată austriacă.

Toate transporturile se francau de predător pe baza convenției tarifare dintre Austria și România, iar taxele se percepeau conform acestui tarif și pe baza declarațiunii predătorului că baloturile conțineau torturi de bumbac.

Cu ocazia livrării mărfurilor de către calea ferată română, s'a constatat că baloturile conțineau în realitate nu torturi de bumbac brut, ci torturi mercerizate, ceea ce a atras din partea căilor ferate române aplicarea unei taxe de transport superioare celeia percepute de calea ferată austriacă, prin aplicarea tarifului local de mărfuri, pe considerațiunea că întrucât în convenția tarifară cu Austria nu s'au prevăzut și torturile de bumbac mercerizat, conform art. 9 C. I. M. urmează a se aplica tariful local.

Temeiul juridic al acțiunii în restituire a diferenței plătite de destinatar la cererea C. f. r., era următorul:

a) Fiind vorba de un transport franco de spese, numai calea ferată expeditoare avea dreptul să pretindă plata preținsei diferențe.

b) În convenția tarifară cu Austria se prevăd și torturile de bumbac fără distincție între bumbac merce-

rizat sau nemergerizat și deci taxa percepută conform convenției, este legală, neputându-se pretinde vreo diferență în plus.

Tribunalul denaturând figura juridică a contractului de transport cumulativ, găsește că raporturile juridice derivând din contract, se stabilesc numai între predător și primul căraș și deci ultimul căraș nu poate pretinde aplicarea altui tarif ci are numai o acțiune în regres contra cărașului care a aplicat în mod greșit tariful.

Cât despre cel de al doilea temei, îl găsește întemeiat și deci condamnă calea ferată română să restituie diferența încasată.

Curtea de apel, în opoziție cu tribunalul, susține că între predător și primul căraș ca și cărașii succesivi, se stabilesc raporturi juridice, primul căraș lucrând ca mandatar al celorlalți cari concurează la executarea transportului și deci fiecare cale ferată cocontractantă fiind mandante și mandatară față de oricare alta, are dreptul să încaseze taxele tarifare ce i se cuvin.

Cât privește diferența plătită de destinatar, Curtea constată că întrucât contractul nu s'a încheiat franco de orice cheltuieli, destinatarul era obligat a plăti toate spezele neprevăzute rezultând din scrisoarea de trăsura, deci și acest supliment datorit declarațiunii neexacte a expeditorului.

Incontestabil că soluțiunea Curții în ce privește dreptul ultimului căraș de a reclama diferența convenită din aplicarea greșită a tarifului, este justă, deși considerațiunile de drept adoptate de Curte pentru a ajunge la acest rezultat, nu sunt în totul acceptabile.

Este exact că la baza contractului de transport se presupune un mandat tacit și reciproc în puterea căruia cărașii depe întregul parcurs autoriză pe primul căraș să încheie cu expeditorul un unic contract, cu o unică scrisoare de trăsura, toți fiind responsabili de modul cum se efectuează transportul.

În virtutea acestui mandat, primul căraș poate cere francarea transportului, pretinzând spezele de transport aferente întregului parcurs sau poate consimți la un transport nefranchat sau franchat în parte, în care caz lucrul transportat va fi grevat de spezele rezultând din scrisoarea de trăsura.

Dar dacă ultimul căraș livrează lucrurile fără a pretinde destinatarului spezele care greva transportul?

În principiu, fiecare căraș din serviciul cumulativ are dreptul la cota sa parte din port, ceilalți cărași neputând contesta această plată parțială, întrucât nu le ating drepturile lor.

De asemenea dacă în ce privește obligațiunile care rezultă în sarcina cărașilor din raportul juridic ce se stabilește între ei și expeditor și destinatar prin încheierea contractului de transport, ei sunt solidar responsabili, o asemenea solidaritate între ei nu există și atunci când ei îmbracă haina de creditori ai expeditorului sau destinatarului, deși dreptul lor de creanță rezultă din același raport juridic; și aceasta cu atât mai mult cu cât fiind vorba de un drept al lor de natură pecuniară, ar fi absurd să-i imprimăm un caracter de indivizibilitate, deci să negăm oricăruia dintre ei dreptul de a-și reclama sumele ce i se cuvin.

În practică însă nu se întâmplă niciodată ca un căraș intermediar să acționeze pe expeditor sau destinatar pentru partea sa, transportul efectuându-se franchat, în care caz primul căraș încasează toate spezele până la destinație, sau nefranchat, în care caz ultimul căraș încasează aceste speze în totalitatea lor, și aceasta pe baza unui mandat reciproc prin care fiecare căraș trecând marfa celui succesiv grevată de speze de

port, îl autoriză s'o treacă mai departe astfel grevată până la ultimul căraș care devine astfel mandatarul tutulor cărașilor, în care calitate are obligația de a nu preda marfa decât în schimbul spezelor complet achitate, fiind răspunzător în caz contrar.

În strict drept, când transportul se efectuează franco de orice speze, destinatarul nu este obligat a plăti nimic ultimului căraș, chiar când s'ar constata erori în calcularea spezelor sau aplicarea tarifului.

Numai când transportul este nefranchat sau parțial franchat, obligația achitării spezelor, incumbă destinatarului.

Totuși, când transportul este franchat, dar ultimul căraș constată erori de calcul în prejudiciul său, deși pentru obținerea diferenței este obligat a se adresa numai expeditorului, nici un text de lege nu-l oprește să refuze livrarea lucrurilor până la acoperirea pretențiunilor sale de către destinatar care în acest caz plătește în contul expeditorului, plată perfect valabilă în drept.

Dacă însă livrează lucrurile fără a fi cerut în prealabil destinatarului plata spezelor, rămâne numai expeditorul obligat față de căraș, afară dacă transportul a fost nefranchat.

În ce privește diferența încasată în minus de primul căraș cu ocazia calculării taxelor și spezelor de transport, se aplică aceleași reguli: oricare din cărași are dreptul să reclame ceea ce i se cuvine pentru transportul efectuat pe parcursul lui; la transportul franchat, diferența se poate cere numai dela expeditor, când lucrurile au fost livrate destinatarului și acțiunea în rectificare se poate intenta și de primul căraș pentru întreaga diferență; la transportul nefranchat, ultimul căraș va reclama destinatarului taxele și spezele de transport, iar în caz de refuz, le va reclama dela expeditor, exercitând dreptul de retențiune până la achitare.

Acestea le-am spus ținând seama de dispozițiunile din codul com. cu privire la transportul cumulativ și de modul în care doctrina și jurisprudența prevalentă, le interpretează.

Transportul în speță s'a efectuat pe baza C. I. M. Berna și cu aplicarea convenției tarifare dintre România și Austria.

Convenția dela Berna conține dispozițiuni care confirmă în totul principiile enunțate mai sus cu privire la exercitiul acțiunilor în rectificare de erori, ba printr'o serie de dispozițiuni de detaliu, lămurește până la evidență dreptul ultimului căraș de a reclama diferența plătită în minus de expeditor printr'o greșită aplicare a tarifului.

Astfel art. 7 din C. I. M. permite căii ferate destinatar să verifice dacă transportul corespunde declarațiunilor din scrisoarea de trăsura, și să aplice o suprataxă în caz de declarațiuni neexacte pe lângă dreptul la plata complementară a diferenței convenite din taxele și spezele de transport; iar par. 6 același articol, precizează că dacă destinatarul refuză marfa cu alte cuvinte nu plătește sumele cerute de calea ferată terminală, acest surplus va fi cerut expeditorului.

Deci este indiscutabil că ultimul căraș este îndrituit să reclame diferența plătită în minus de către predător ca o consecință a dreptului ce are de a verifica lucrul transportat.

Art. 17 pune în sarcina destinatarului numai spezele și taxele pe cari expeditorul nu le-a luat asupra lui, neindicându-le în scrisoarea de trăsura în rubrica destinată în acest scop, iar art. 18, ocupându-se despre diferența plătită în minus, pune în sarcina expeditorului obligația de a o plăti, dacă scrisoarea de trăsura nu a fost retrasă de destinatar; după acceptarea ei, expeditorul va plăti din această diferență numai cota par-

te corespunzătoare spezelor luate asupra lui, adică numai în măsura în care această diferență se referă la spezele francate de el.

S'ar crede că ultimul cărauș este obligat să livreze marfa din moment ce destinatarul plătește ceea ce îi incumbă lui: spezele nefrancate sau diferența care nu privește spezele luate de expeditor asupra lui. O asemenea interpretare este eronată de oarece art. 20 acordă ultimului cărauș un drept de retențiune pentru garantarea tuturilor creanțelor rezultând în favoarea lui personal și ca mandatar al căraușilor precedenți, indiferent de natura lor și de persoana care trebuie să le plătească; cât timp nu se achită ultima centimă, dreptul de retențiune rămâne în ființă.

Când destinatarul refuză transportul, expeditorul rămâne debitor pentru totalitatea creanțelor; dacă destinatarul acceptă transportul și plătește partea din creanță, care cade în sarcina lui, calea ferată nu-l poate obliga a plăti și restul, ci va reține marfa, cerând restul expeditorului; destinatarul, dacă îi necesită marfa, va achita și restul, rămânându-i deschisă acțiunea în daune contra expeditorului.

Ca o justificare a dreptului căilor ferate române de a reclama dela destinatar plata diferenței tarifare, Curtea de Apel face o incursiune în domeniul transporturilor francate, explicând sensul expresiunii „franco”, pusă pe scrisoarea de trăsură, și găsește că întrucât transportul nu s'a făcut „franco de orice cheltuieli”, spezele de orice natură și acelea care s'ar produce după primirea mărfii, cad în sarcina destinatarului.

Din cele două hotărâri reproduse mai sus, nu rezultă că s'ar fi făcut vreo obiecțiune în această privință de către destinatar, fapt pe care de altfel îl constată chiar Curtea de apel, așa încât discuțiunea purtând asupra chestiunii, de a se ști cui anume incumbă plata diferenței, devine oțioasă, neprezentând nici o însemnătate pentru rezolvarea problemei juridice pusă Curții.

Afară de aceasta, destinatarul nu s'a plâns prin acțiune de faptul că nu lui ci expeditorului ar fi trebuit să reclame calea ferată diferența, ci de faptul că perceperea acelei diferențe prin aplicarea tarifului local, este nelegală.

În sfârșit, ca ultim argument, pentru calea ferată i-ar fi fost absolut indiferentă persoana care i-ar fi plătit acea diferență: destinatarul sau expeditorul, legea acordându-i un drept de retențiune pentru garantarea creanțelor sale, fără a distinge dacă spezele de transport sunt debite de expeditor sau destinatar; deci, dacă destinatarul ar fi refuzat în speță să plătească diferența de tarif, calea ferată ar fi reținut marfa și s'ar fi adresat predătorului care cu certitudine ar fi plătit diferența cerută, pentru a putea dispune de marfă și a nu se expune la eventuale pagube.

În strict drept însă în nici un caz plata acelei diferențe nu incumbă destinatarului, căci ea reprezintă taxa de transport; ori expeditorul, francând transportul cu taxa de transport cerută de calea ferată austriacă, deci luându-și asupra lui portul, tot el ar fi trebuit să achite și diferența plătită în minus prin aplicarea greșită a tarifului și nu destinatarul care prin voința expresă a expeditorului era exonerat de taxele de transport.

Din moment ce a plătit-o destinatarul, chestiunea nu mai prezintă importanță pentru calea ferată, ci numai pentru lichidarea raporturilor dintre expeditor și destinatar, rezultate din contractul de transport.

O ultimă observațiune cu privire la modul de tarifare a torturilor de bumbac.

La 15 August 1928 se încheie o convenție tarifară cu Austria, prin care se stabilește tariful de aplicat diverselor mărfuri clasate pe categorii.

În clasa 4, tariful D, se introduc torturile de bumbac (Baumwollgarn), fără a distinge torturile brute sau nemergerizate, de torturile mergerizate, lustruite, vopsite.

Nenumăratele transporturi de asemenea torturi de bumbac, au fost taxate în mod invariabil, după tariful D și pentru unele din ele această taxare a fost socotită bună după ce cu ocazia unui transport, calea ferată română obligă pe destinatar să plătească o diferență pentru motivul de greșită aplicare a tarifului de către calea ferată austriacă, la intervenția acestuia, dispune restituirea suplimentului plătit, hotărând ca torturile de bumbac, indiferent de felul lor, să se taxeze, conform tarifului D, clasa 4.

Cu toate acestea, toate celelalte transporturi au fost impuse la taxa prevăzută în clasa A a tarifului local.

Incontestabil că în acest mod de a proceda, există un cerc vicios: sau convenția tarifară, e completă și deci tariful local român nu-și are aplicare, sau clasificarea mărfurilor în această convenție, este insuficientă, în care caz trebuie completat cu tariful local, conform art. 9 C. I. M.

Din hotărârea tribunalului rezultă că transporturile au constat totdeauna în baloturi de bumbac mergerizat sau nemergerizat în torturi, iar Curtea atîrnă că stația de destinație a constatat că în realitate s'a transportat bumbac industrial și anume diverse produse de bumbac: ață, cotton perle, jurubițe, etc., ceea ce desigur e de natură să schimbe soluția problemei.

Dacă într'adevăr, s'a transportat torturi de bumbac, din moment ce în convenția tarifară s'au prevăzut torturile de bumbac, trebuia să se aplice tariful respectiv și nu taxa dela clasa A tariful local, pentru motivul că în convenția cu Austria, nu se prevede bumbacul mergerizat.

E drept că tariful local dispune că orice articol care nu e prevăzut în tabela de clasificare, se taxează după clasa A, se înțelege prin aceasta articolul exclus din tabela de clasificare; dacă însă un articol este trecut în tabelă chiar sub o denumire generalizată, desigur că nu se mai aplică această dispozițiune excepțională, urmând a se aplica tariful corespunzător clasei în care figurează articolul.

În tabela de clasificare sunt trecute articolele din comerț, orânduite după genul lor și nu după specii, căci în altfel nu ar fi ajuns un volum de sute de pagini pentru însirarea tuturilor articolelor și oricât de meticuloasă ar fi clasificarea lor, multe articole ar fi omise. Ori, în convenția cu Austria, se specifică torturile de bumbac în clasa D (4), fără distincție; această generalizare nu poate îndritui calea ferată să pretindă pentru torturile mergerizate, aplicarea altui tarif, de oarece, fie mergerizat, fie nemergerizat, din moment ce bumbacul e transportat în baloturi, întră în prevederile clasei D, care impune o singură condiție pentru aplicarea tarifului respectiv: să fie tort de bumbac.

Desigur că soluția va fi aceea adoptată de Curtea de Apel, dacă într'adevăr, baloturile nu conțineau torturi propriu zise de bumbac, ci bumbac transformat în derivate industriale: mosoare de ață, jurubițe de cotton perle, etc.

În acest caz aplicarea taxei prevăzute la clasa A din tariful local, devine legală, din moment ce convenția cu Austria nu prevede în tabela de clasificare aceste articole și nici în tariful local nu sunt indicate.

Intrucât din aceste două hotărâri rezultă o contradicție în ce privește aceste fapte, am discutat problema sub ambele aspecte soluțiunile diferind dela un caz la altul.

E. CRISTOFORIANU
Avocat